

Misterija Zemlje

Corona-pandemija nije došla iz vedrog neba. Ona se može razumeti kao odgovor prirode na nedovoljan ekološki uvid modernog društva. Poziv Zemlje na promenu. Da to razumeju odgovorne naučnice i naučnici, vidi se iz upozorenja (uputstava, saveta) Rudolfa Steinera.

U martovskom izdanju 'Monde diplomatique' napisala je američka naučna spisateljica Sonia Shah, autorka knjige 'Pandemic: Tracking Contagions, from Cholera to Ebola and Beyond' (New York 2015)¹, jedan članak vredan pažnje sa naslovom 'Odakle dolazi Coronavirus?'² Radi se o tome, naglašava ona, „da se spozna, kako naša povećana ranjivost kroz pandemije ima dublji uzrok: *sve brže uništavanje životnih prostora*“. Shah izveštava o novom pojavljivanju velikog broja izazivača bolesti u 20. i 21. stoljeću, od HIV-a preko Ebole do Coronavirusa, i ona opisuje okolnosti ovog dešavanja. Ona prikazuje uništene životne prostore mnogih vrsta i uklanjanje životinja, koje prenose izazivače, u blizinu ljudskih naselja („Ebola je dobar primer za to. Kao poreklo virusa identifikovane su različite vrste slepih miševa. Istraga sprovedena 2017. godine je pokazala, da se izbijanje virusa češće događalo u takvim oblastima Centralne i Zapadne Afrike, u kojima su kratko pre toga u velikom stilu bile raskrčene šume. Ako se sruši drveće slepih miševa, oni su prinuđeni, da se sklone na drveća u našim baštama i na našim farmama.“ Takođe je kod bolesti, koje prenose komarci, tako kaže Sonia Shah, utvrđena povezanost između pojavljivanja epidemija i seče šuma, i nadalje kod bolesti od krpelja. Dalje ona ističe: „Nije samo gubitak životnih prostora to što povećava rizik od

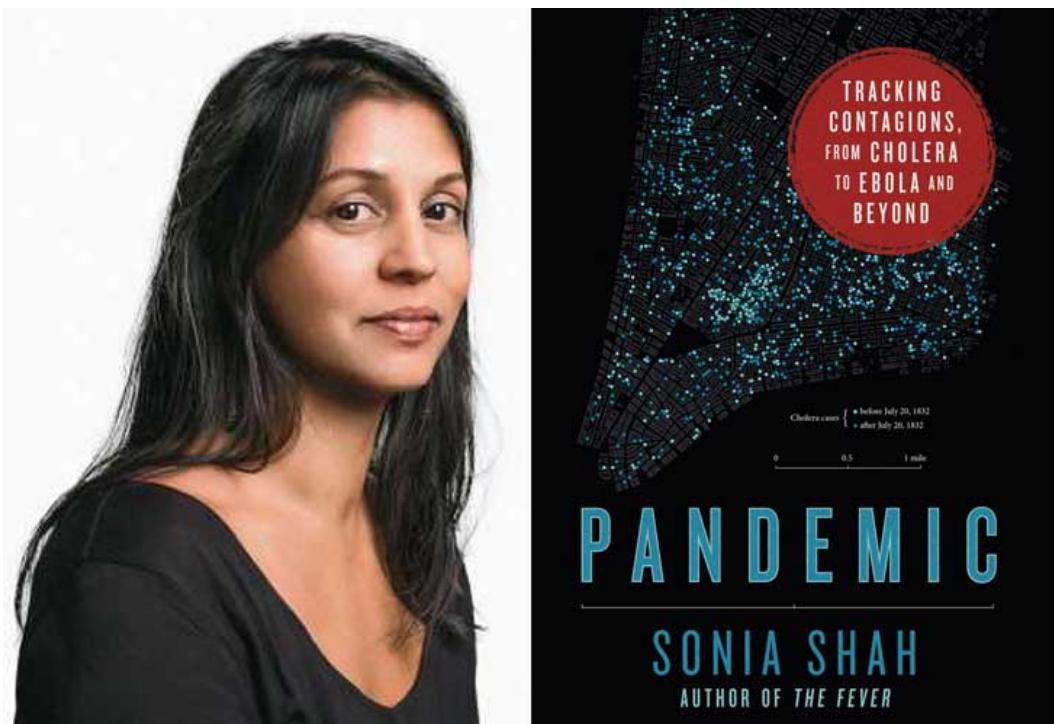
izbijanja bolesti, već takođe to, kako mi postupamo sa životinjama, koje su predviđene za ljudsku potrošnju (ishranu).“ Shah izveštava o ilegalnoj trgovini ili o takozvanim Wet Markets, pijacama, na kojima se prodaju žive ili sveže ubijene životinje, i o fizičkoj blizini životinja, koje se nikada ne bi srele u slobodnoj prirodi („a mikrobi mogu radosno da prelaze s jedne životinje na drugu“) – Upravo na takav način mogao je 2002/03 da nastane Coronavirus, koji je bio odgovoran za SARS-epidemiju (Schweres Akutes Respiratorisches Syndrom – težak akutni respiratorni sindrom), i moguće je da je on takođe uzrok novog Coronavirusa.“ Shah takođe izrađuje, da životinje, koje su u sistemu industrijske proizvodnje mesa pre svoje smrti zajedno saterane u mali prostor, generišu idealne uslove za preobražaj mikroba u smrtne uzročnike bolesti – i opisuje još brojne naknadne puteve u epidemiji i potencijalnoj pandemiji. Povezanosti, koje ona prikazuje na neznatnom prostoru, su istovremeno zastrašujuće i vrlo upečatljive. One ukazuju, kao i mnogo toga drugog u sadašnjosti, na presezajuću krizu civilizacije – i na posledice pogrešne, anti-ekološke politike, koje sve više udaraju natrag na ljude i, ako se ne desi presudna promena pravca, vode u nevolju i bedu. „Nastojanja Trump-režima, da industriju oslobodi od svih nasлага-opterećenja u okolini i ostalih ograničenja, bezuslovno će voditi do toga, da će sve više životnih prostora biti uništeno, što iznova pogoduje prenošenju životinjskih mikroba na ljude ...“

„Uzročnik bolesti najužasnije vrste“

Katkad se tvrdi, da se bakterije ili virusi ne uzimaju dovoljno ozbiljno u antropozofskoj medicini. Ipak nije tako. Već se Rudolf Steiner izjasnio ne samo kritički o „strahu od bacila“ i „higijenskoj“-opsesiji kao „modernom praznoverju“³, već je upozorio pred opasnim realnostima od „uzročnika bolesti najužasnije vrste“⁴, koji postaju „rušioci čovekovog života“⁵ i mogu sa sobom da donesu „grozne epidemije“.⁶ On to ipak nije tako ostavio – i sada je od značaja setiti se toga. U Steinerovom Celokupnom delu nalaze se uvek upućivanja na to, koliko je važno, da se ojača unutrašnja snaga otpornosti protiv bakterija i „bacila“ (u koje Steiner u razgovornom jeziku uvrštava i viruse), kroz odgovarajući način ishrane i način života⁷, ali takođe kroz unutrašnje, duševno-duhovno držanje.⁸ Večernje uspavljivanje sa „strahom“ i u „materijalističkom ubeđenju“ priprema „plodno tlo“ za patogenu delotvornost klica koje su svuda raširene, tako kaže Steiner⁹. Unutrašnja nepostojanost (nemanje čvrstine) kroz strah, takođe kroz „mržnju“ ili „užas“ slabi ljude, pojedince ili čitava društva, i omogućuje pojavljivanje velikih epidemija.¹⁰ On je u predavanjima skicirao dalju povezanost između kulturnog habitusa „laži, klevetanja, dvoličnosti“ i pojavljivanja infekcijskih bolesti, posredovano kroz promenu snaga elementarnog sveta¹¹ – upućivanje, koje s obzirom na svetski rasprostranjenu atmosferu Fake News i kuđenja (klevetanja) svih vrsta već godinama tera na ozbiljno razmišljanje.¹² „Bacili“ mogu, tako govori Steiner, u izvesnom smislu da se smatraju „fizički utelovljenim demonima laži“¹³ – pri čemu treba uzeti u obzir, da ovde nije bilo govora o individualnoj problematici čoveka, već o *destruktivno-delotvorno postajućoj laži civilizacije* (kakav je njen bezobziran potrošački životni stil sa uništavanjem čitavih carstava živih bića i perfidni sistem destruktivnog, u sebi lažljivog „spoljašnje-otvorenog društva“).¹⁴ [Ovde se pre svega misli na najrazvijenije zemlje neo-liberalnog kapitalizma, koje npr. podižu nove fabrike na mnogim svetskim destinacijama, iskorišćavajući tako tuđe resurse i jeftinu radnu snagu; *prim. prev.*] Ponekad je Rudolf Steiner govorio o „bacilima“ upravo kao o „arimanskim bićima“¹⁵ i formama ispoljavanja anti-

mihaelovskih snaga.¹⁶ 14. oktobra 1917. on je nešto više opisao borbu Mihaela sa Arimanom u nadčulnim svetovima tokom dramatičnog 19. stoljeća, porazu Arimana i njegovom „zbacivanju na Zemlju“ i rekao je u ovoj povezanosti: „Tu je bila [...] takva borba, kroz koju su arimanska jata, pošto su bila zbačena na Zemlju, unela u područje Zemlje sav onaj živalj, koji se danas u lekarskom životu naziva „bacili“. Sve to, što se pokazuje kao snage bacila, u čemu bacili imaju učešća, je upravo posledica toga, da su jednom arimanska jata s neba bačena na Zemlju, da je zmaj pobeđen, kao što je posledica neke takve pobede to da je arimansko-mefistofelski način razmišljanja na kraju sedamdesetih godina uhvatio korena. Tako da se može reći: U materijalnoj oblasti imaju tuberkulozne i bacilne (virusne) bolesti slično poreklo kao baš sada postojeći razumski materijalizam [i nacionalističko i rasistično mišljenje] u duhovno-duševnoj oblasti; ove stvari se potpuno izjednačuju u višem smislu.“¹⁷

Sadržajni odnosi ove vrste su svagdašnjoj svesti dalekosežno tuđi – i oni su bili, tako kaže Steiner, stoljećima pobudivani (pokretani) takođe samo u skrivenim društвima kao što je Rozenkrojcersko. („U svim tajnim školama Evrope govori se o tome, da sve bakterijske bolesti modernog vremena imaju slično poreklo. Bacilne bolesti se svode na njihovo duhovno poreklo. To je ezoterična tradicija kod Rozenkrojcera i u drugim tajnim školama, gde se uče ove stvari.“¹⁸ Ako razumemo ipak povezanost, koja postoji između materijalističkog načina mišljenja – u vezi čovekovog pogleda na sebe i svet – i civilizacijskog životnog stila, koji se praktikuje kao posledica takvog stava, onda Steinerovi iskazi za spiritualnu dinamiku tog dešavanja pokazuju da je sve drugo pogrešno – i mogu se čitati kao pozadinski komentar za izvođenja Sonie Shah.

U jednom predavanju od 17. aprila 1912. u Stokholmu i u jednom ezoteričnom času u Kelnu od 9. maja 1912. (dan posle njegovih prvih izvođenja o skulpturi „Reprezentant

čovečanstva“, koja je stvorena iz snaga čuđenja, ljubavi i savesti¹⁹), ukazao je Rudolf Steiner štaviše na vezu, koja postoji između mučenja životinja radi masovne konzumacije mesa i pojavljivanja „bacila“ i bolesti koje se pojavljuju zbog „bacila“. ²⁰

Ita Wegman i Misterija Zemlje

Prvu svesku njenog časopisa 'Priroda' otvorila je Ita Wegman početkom 1929. god, taman četiri godine posle smrti Rudolfa Steinera, sa vlastitim člankom, kome je dala naslov 'Misterija Zemlje'. ²¹ Radi se o tome, tako kaže Wegmanova, da se sa sveskom novog godišta skrene pažnja na „novo mišljenje“, kome se bezuslovno mora probiti „put“ u bliskoj budućnosti („Razvoj čovečanstva je istovremeno razvoj Zemlje. A novo mišljenje je već došlo ljudima; radi se o tome, da se ono hrabro dohvati i konsekventno sprovede u svim oblastima života.“) Ita Wegman je objavila u pomenutoj svesci 'Priroda' članke Rudolfa Hauschke 'Hleb i Zemlja', Herberta Hahna 'Hleb i svest', Waltera Johannesa Steina 'O promeni Zemlje' i Lili Kolisko 'O hlebu i živi' – i sama je pisala na principijelan način o vezi čoveka i čovečanstva sa Zemljom. „Zemlja je pozornica čovekovog razvoja. Ipak, ona je za to tek postala, jer u najdubljem temelju čovek je duhovno-duševnog porekla. Čovekovo telo je za to duhovno-duševno samo jedan omotač. Razvoj ovog omotača je istorija čoveka Zemlje i njegove zemaljske okoline.“ Članak Ite Wegman treba u 100-toj godini [Prvi kurs za lekare i studente medicine održao je Rudolf Steiner tačno pre 100 godina: od 21. marta do 9. aprila 1920. godine u Dornachu, GA 312; *prim. prev.*] antropozofske medicine podrobno da se studira i nesumnjivo spada u njene najznačajnije tekstove – takođe s obzirom na to, šta je u njemu napisala o „Merkuru“, tom antičkom „vodiču duša“ i današnjem „davaocu saznanja i impulsatoru delovanja“. U poslednjem delu njenog prikazivanja Ita Wegman ulazi u prohristovljeni pogled karne i reinkarnacije u današnjem razdoblju Mihaela – „ne govori se sad samo o ponovljenim zemaljskim životima i o sudbini čoveka [u ovoj kulturnoj epohi, u epohi svesti], već o vezi između ljudi i prema Zemlji.“ „Prohristovljenost ovog učenja se sastoji u tome, da se sudbina Zemlje spozna kao uključena u ljudske sudbine.“ Sadašnje čovečanstvo bi moralo sve više da se oseća odgovorno za sudbinu čitave planete Zemlje. „Moderno čovečanstvo je počelo sa tim, da Zemlju kao celinu obuhvata kroz saobraćaj i putem vesti. Ono je Zemlju u suštini danas spoljašnje sasvim prisvojilo sebi. Time nastaje za novije čovečanstvo to što ranije nikad nije bilo tu: sudbinska veza sa Zemljom kao celinom. To će uvek svesnije i svesnije morati da bude sagledano.“ Antika je nametala čoveku samo vrlo ograničenu odgovornost, a upravljanje svetom u suštini prepustila bogovima; sad ipak čovečanstvo nosi odgovornost za život i budućnost celokupne Zemlje. „Prirodni proces i istorijski događaj, najpre oštro razdvojeni, počinju da se sve više stapaju. To je u starim vremenima bio samo pojedinačni slučaj. Predivan renesansni grad Venecija nalazi se u moru na kolcima, koji su nekada kao šuma pokrivali planine Dalmacije. Krčenje ove šume izazvalo je pojačanu promenu klime. Šta se tu može videti na malom primeru, to će budućnost realizovati na većim primerima.“ Ako bi čovečanstvo zanemarilo da udovolji ovoj odgovornosti, tako će se u bliskoj budućnosti suočiti sa prirodnim pojavama, „koje doduše sâmo izaziva, ali ne prepoznaje da su one posledica njegovih dela“. Pojaviće se fenomeni, za koje nema objašnjenja – priroda, koja je dosad izgledala kao da je uređena po večnim zakonima, zapašće prividno u zbrku. „Mi zaista stojimo na ulazu ove svetske situacije. Priroda postaje ogledalo ljudskog haotičnog ponašanja. To se

pokazuje u katastrofama i abnormalnostima. Čovek ih vidi u ogledalu prirode, a da u njima ne spoznaje svoju vlastitu ogledalnu sliku.“

Ita Wegman je pisala ove rečenice krajem 1928. godine, a objavila ih je početkom 1929, pre više od devedeset godina, to su tri Saturnova ritma. Čovečanstvo uto ne стоји више само „на улазу“ те епохе коју је она скicirala, него је већ usred nje, како се то може прочитати (видети) на догађajima најблиže прошlosti i aktuelne sadašnjosti. „To se pokazuje u katastrofama i abnormalnostima ...“ – у феноменима и промени климе и свим нjenim posledicama, на разантном (vrlo brzom) nestajanju vrsta, на уништавању земаљских животних темеља i на епидемijама, на unutrašnjoj i спoljašnjoj 'клими' човечанства u ovom 'globalizovanom свету'. „*Priroda postaje ogledalo ljudskog haotičnog ponašanja.*“

Sonia Shah opisuje u 'Monde diplomatique' ово „haotično ponašanje“ i njegove posledice. U svakom slučaju постaje jasno: Povezanosti i одговорности se sve више proziru, u području klime ili „antropogene“ епидемије, мада још не i u свим spiritualним pozadinama. Консеквенце (posledice) se pak moraju brzo izvući, pre nego što za Zemlju i за човечанство na Zemlji буде kasno. По рецима Ite Wegman: „*Jasnim jezikom govore око нас znaci vremena. Priroda, menjajući se, postavlja nam ozbiljno pitanje, да ли mi hoćemo da promenimo mišljenje, да ли hoćemo da spoznamo, да нам из zbrke i patnje neće doći uništenje, već produhovljenje човека kao zahtev kosmosa.*“

Antropozofija i njenо spiritualno razumevanje sveta i човека су при том од neodgovivog značaja, aktuelni i nužniji nego ikad za spasavanje i ozdravljenje Zemlje.²²

Radi se о praktičним корацима, u velikoj celokupnosti, ali takođe lokalno – tako i u nezamenljivom „Ja-delovanju“ usred jedне хаотичне кризе.

Izvornik: dasgoetheanum.com/2020/3/27/das-mysterium-der-erde

Peter Selg, mart 2020

Preveo Siniša Nikolić

¹ Uporedi <https://soniashah.com/pandemic-the-book/>.

² Uporedi https://monde-diplomatique.de/media/demo/woher_kommt_das_coronavirus.mp3 i <https://www.thenation.com/article/environment/coronavirus-habitat-loss/>

³ Rudolf Steiner, Stručне науке i antropozofija (1920/21), GA 73a, Dornach 2005, str. 166.

⁴ Rudolf Steiner, Gde i kako se nalazi duh? (1908/09), GA 57, Dornach 1984, str. 193.

⁵ Rudolf Steiner, Osnovni elementi езотерије (1905), GA 93a, Dornach 1987, str. 233.

⁶ Rudolf Steiner, Iz sadržaja езотериčnih часова (Tom I: 1904-1909), GA 266/1, Dornach 2007, str. 414.

⁷ Rudolf Steiner, Gde i kako se nalazi duh? (1908/09), GA 57, Dornach 1984, str. 193 i dalje i Od jedinstvene države do tročlanog socijalnog organizma (1920), GA 334, Dornach 1983, str. 43.

⁸ Rudolf Steiner, Gde i kako se nalazi duh? (1908/09), GA 57, Dornach 1984, str. 194.

⁹ Rudolf Steiner, Kako se stiče razumevanje za duhovni svet? Uticanje duhovnih impulsa iz sveta umrlih (1914), GA 154, Dornach 1985, str. 47; Naši mrtvi. Govori, sećanja i meditativne izreke 1906-1924, GA 261, Dornach 1984, str. 15.

¹⁰ Rudolf Steiner, Osnovni elementi ezoterije (1905), GA 93a, Dornach 1987, str. 233; Kako se stiče razumevanje za duhovni svet? GA 154, Dornach 1985, str. 47.

¹¹ Rudolf Steiner, Prirodna i duhovna bića – njihovo delovanje u našem vidljivom svetu (1907-1908), GA 98, Dornach 1996, str. 240.

¹² Uporedi i. o. Albrecht Müller, Veruj malo. Ispituj sve. Misli samostalno. Kako se proziru manipulacije. Frankfurt a. M. 2019.

¹³ Rudolf Steiner, Teozofija Rozenkrojcera (1907), GA 99, Dornach 1985, str. 72; Rudolf Steiner, Unutrašnje delovanje duhovnih bića na čoveka (1908), GA 102, Dornach 2001, str. 206.

¹⁴ Uporedi Stephan Lessenich, Pored nas opšti potop. Spoljašnje-otvoreno društvo i njegova praksa, Berlin 2016.

¹⁵ Rudolf Steiner, Naši mrtvi. Govori, sećanja i meditativne izreke 1906-1924, GA 261, Dornach 1984, str. 16.

¹⁶ Rudolf Steiner, Osnovni elementi ezoterije (1905), GA 93a, Dornach 1987, str. 234; Rudolf Steiner, Iz sadržaja ezoteričnih časova (Tom I: 1904-1909), GA 266/1, Dornach 2007, str. 256 i dalje, i str. 414.

¹⁷ Rudolf Steiner, Spiritualne pozadine duhovnog sveta. Pad duhova tame (1917), GA 177, Dornach 1999. str. 162.

¹⁸ Rudolf Steiner, Osnovni elementi ezoterije (1905), GA 93a, Dornach 1987, str. 233.

¹⁹ Uporedi Peter Selg, Edith Maryon, Rudolf Steiner i dornaška skulptura Hrista, Dornach 2018, str. 21. I dalje.

²⁰ Rudolf Steiner, Okultna istraživanja o životu između smrti i novog rođenja (1912-1913), GA 140, Dornach 2003, str. 139 i dalje.; Iz sadržaja ezoteričnih časova (Tom II: 1910-1912), GA 266/2, Dornach 2010, str. 372/374.

²¹ Ita Wegman, Misterija Zemlje. U. 'Priroda. Časopis za proširenje umetnosti lečenja prema duhovno-naučnom poznавању čoveka', 4. god., 1929/30, str. 1-6. Ponovo štampano u Peter Selg, Kultura nesebičnosti. Rudolf Steiner, Peto jevanđelje i doba ekstrema, Dornach 2006, str. 87-98.

²² Uporedi s obzirom na ovo naučni pionirski rad Guenthera Wachsmutha 'Zemlja i čovek – njene oblikotvorne snage, ritmovi i životni procesi' (1945), u kojoj on na preko 400 stranica predstavlja Zemlju kao živi organizam. Čovek oslobađa, tako je pisao Wachsmuth u predgovoru za drugo izdanje 1951, na sve jačin „delovanja u daleka prostranstva čitave Zemlje i u žive organizme“, a da nema dostatan uvid u „velike povezanosti takvih životnih događanja“, u njihovim egzogenim i endogenim impulsima, dinamikama i ritmovima. Zemlja je pak sa svojim „kompleksnim sistemima“, sferama i omotačima jedno „telo“ struktuirano s puno mudrosti, koje pripada jednom „živom biću“, i mora se u svojoj celokupnosti sve više razumevati i zaštititi.